Algemene beschouwingen JAN Nederweert – Begroting 2027

Voorzitter,

Vandaag bespreken we de eerste begroting van deze nieuwe bestuursperiode. Een begroting die richting moet geven aan de toekomst van Nederweert. Een toekomst waarin we willen bouwen, onze dorpen leefbaar willen houden, voorzieningen willen behouden en onze inwoners perspectief willen bieden.

Daar staan wij als JAN achter. Maar mooie ambities zijn één ding. De manier waarop we die ambities betalen, is iets heel anders.

Maar wat zien we nu? Een voorstel om de OZB met maar liefst 20% te verhogen. Een structurele lastenverzwaring die ongeveer 1,2 miljoen euro per jaar moet opleveren.

Voorzitter, JAN is het niet eens met deze OZB-verhoging.

Onze inwoners hebben namelijk al genoeg te verwerken. De kosten van het dagelijks leven zijn de afgelopen jaren flink gestegen. Denk alleen al aan steeds duurdere boodschappen, stijgende energierekening, hoge benzineprijzen, afschaffen van de salderingsregeling en dan komt de gemeente met een voorstel om de OZB-opbrengst met 20% te verhogen. Voor een woning van 500.000 betekent dat een kostenverhoging van 81 euro. We raken hier direct de beurs van onze inwoners. Maar ook onze ondernemers en verenigingen krijgen te maken met deze hogere lasten. Juist zij zijn van groot belang voor de leefbaarheid van onze gemeente.

We hadden deze verhoging ook echt niet zien aankomen. Temeer omdat de kaderbrief totaal geen kaders in zich had richting de begroting, maar zeker ook omdat het huidige college in hun coalitieakkoord zegt de lasten betaalbaar te houden voor inwoners en ondernemers en de belastingen alleen te indexeren.

Wij vinden daarom dat een verhoging van deze omvang een stevige onderbouwing verdient. En die onderbouwing gaat verder dan zeggen dat de gemeente structureel meer geld nodig heeft om de kosten te dekken.
Welke besparingen zijn serieus onderzocht? Welke taken kunnen efficiënter worden uitgevoerd? Welke ambities kunnen worden uitgesteld? Welke uitgaven vinden we als gemeente noodzakelijk en welke zijn minder urgent? En waarom weten we dat nu nog niet, terwijl we wel al een forse lastenverhoging voorstellen?

Een financieel gezonde gemeente is belangrijk. Dat begrijpen wij als geen ander. Maar financiële verantwoordelijkheid betekent niet dat je automatisch de belastingen verhoogt zodra er geldtekort dreigt te komen.

Maar om keuzes te kunnen maken, moet je wel iets te kiezen hebben. Een raad die pas bij de Kadernota 2028 een volledig beeld krijgt van de mogelijke bezuinigingen, heeft vandaag onvoldoende zicht op de alternatieven voor deze verhoging.

En juist daar missen wij in deze begroting de onderbouwing. Er wordt ongeveer één miljoen euro aan structurele extra personele capaciteit gevraagd, terwijl veel plannen nog op uitvoering wachten. Fietsbruggen, Bengele Beweegt, Houwakker, woningbouw en gemeenschapshuizen: het zijn ambities die we belangrijk vinden, maar waarvan de uitvoering achterblijft.

Daarbij verdient de kaderstellende rol van de raad veel meer aandacht. We kunnen niet telkens alle belangrijke keuzes doorschuiven naar de Kadernota, terwijl de extra structurele uitgaven nu al worden opgevoerd. Een raad die pas bij de Kadernota 2028 een volledig beeld krijgt van de mogelijke bezuinigingen, heeft vandaag onvoldoende zicht op de alternatieven voor deze verhoging. We zijn er absoluut niet om alleen de rekening goed te keuren.

Voorzitter, de OZB verhoging overschaduwd de rest van de begroting, maar graag willen wij een aantal onderwerpen verder uitlichten.

Het Rijk heeft een bezuiniging bij de WMO al aangekondigd, maar de precieze gevolgen zijn nog niet duidelijk. Toch is de korting al verwerkt in de begroting, via een stelpost die budgettair neutraal is opgenomen. Maar wat gebeurt er als de verwachte besparing tegenvalt? Dan kan de gemeente alsnog met extra kosten worden geconfronteerd. En de veranderingen kunnen ook gevolgen hebben voor inwoners die huishoudelijke hulp nodig hebben. Hoe houdt het college rekening met deze onzekerheden?
Voorzitter, bij het sociaal domein moeten we niet alleen kijken naar wat we begroten, maar ook naar wat er in de praktijk nodig is en wat dat daadwerkelijk kost. Als de werkelijke uitgaven regelmatig afwijken van de begroting, is het belangrijk om te onderzoeken waar dat door komt. Zo kunnen we beter inschatten welke kosten op ons afkomen en voorkomen dat we pas achteraf moeten bijsturen.

Voorzitter,
Naast financiële verantwoordelijkheid willen we vooral blijven investeren in onze dorpen.

In de begroting staat dat de gemeente in iedere kern wil werken aan toekomstbestendige voorzieningen en wil investeren in gemeenschapshuizen als centrale ontmoetingsplekken. Dat onderschrijven wij van harte. Maar dan moeten we ook concreet worden. JAN ziet graag een duidelijke toekomstvisie op maatschappelijke voorzieningen in iedere kern. Een integraal huisvestingsplan wat we kennen voor scholen, kan ook helpen voor onze gemeenschapshuizen, inclusief de mogelijke rol van de kerk in Budschop.

De situatie rond Haaze-Hoof in Ospel laat zien dat plannen en ambities alleen niet voldoende zijn. Vrijwilligers steken enorm veel tijd en energie in een toekomstbestendig gemeenschapshuis. Het zou bijzonder jammer zijn als dit initiatief door onzekerheid over de btw en de financiële risico's niet door kan gaan. Wij vinden dat de gemeente serieus moet kijken naar mogelijkheden om de risico's beheersbaar te maken.

En leefbaarheid gaat verder dan gebouwen alleen. De zorgen over de huisvesting van arbeidsmigranten in Ospel verdienen serieuze aandacht. Goede huisvesting, duidelijke regels en handhaving zijn noodzakelijk om de leefbaarheid in onze kernen te behouden.

Voorzitter,

JAN wil een financieel gezonde gemeente. Wij willen investeren in onze dorpen, woningen, voorzieningen en leefbaarheid. Maar dat vraagt om keuzes, prioriteiten en vooral om uitvoering.

De inwoners mogen niet automatisch opdraaien voor een begroting waarin de keuzes nog onvoldoende zijn gemaakt en de raad onvoldoende in is betrokken.

Daarom is onze boodschap duidelijk: geen automatische OZB-verhoging van 20%.

Want uiteindelijk gaat deze begroting niet alleen over cijfers. Het gaat over de inwoners, verenigingen en ondernemers van Nederweert en de toekomst van onze dorpen.

En die inwoners verdienen een gemeente die verstandig met hun geld omgaat.

Dank u wel, voorzitter.